

«ԲԱՐՁՐԱՎՈՒՄ ԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՑԵՐ»

Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ**

2013թ. դեկտեմբերի 31-ին

ավարտվող տարվա վերաբերյալ

**ԵՐԵՎԱՆ
Մայիս 2014**

Բովանդակություն

	Էջ
Տնօրենների խորհրդի կազմ	3
Անկախ ատոլիտորական եզրակացություն	4
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	10
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	11

Տնօրենների խորհրդի կազմ

<i>Արա Միմոնյան</i>	<i>ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարի տեղակալ, նախագահ</i>
<i>Կորյուն Աթոյան</i>	<i>Երևանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի ռեկտոր</i>
<i>Ռուբիկ Դավթյան</i>	<i>ՀՀ Ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի տնտեսության արտադրական ոլորտի բյուջետային ընթացիկ ծախսերի ֆինանսական ծրագրավորման վարչության պետ</i>
<i>Հայկ Հարությունյան</i>	<i>ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության աշխատակազմի ներդրումային ծրագրերի և կապիտալ ծախսերի համակարգման վարչության պետ</i>
<i>Արմեն Մելիք-Իսրայելյան</i>	<i>ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության պետական բաժնեմասի կառավարման վարչության պետ</i>
<i>Սահակ Աբրահամյան</i>	<i>«Բարձրավոլտ էլեկտրազանցեր» ՓԲԸ-ի գլխավոր տնօրեն</i>

Ընկերության ղեկավար անձնակազմ

<i>Սահակ Աբրահամյան</i>	<i>«Բարձրավոլտ էլեկտրազանցեր» ՓԲԸ-ի գլխավոր տնօրեն</i>
<i>Ռուզաննա Զյոսայան</i>	<i>Գլխավոր տնօրենի տեղակալ ֆինանսատնտեսական գծով</i>
<i>Արտավազդ Դազարյան</i>	<i>Գլխավոր հաշվապահ</i>

"ՍՕՍ-ԱՈՒԴԻՏ" ՍՊԸ

"SOS-AUDIT" LTD

ԱՆԿԱՆ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ № 43

«Բարձրավորտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ
2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա
ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ

Ներկայացվում է «Բարձրավորտ Էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի ղեկավարությանը

Մեր կողմից իրականացվել է «Բարձրավորտ Էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, որոնք ներառում են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ՝ զերծ խարդախության կամ սխալների արդյունքում առաջացած էական խեղաթյուրումներից:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մենք պատասխանատու ենք Աուդիտի Միջազգային Ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է պահպանել վարկեցողության կանոնները և աուդիտը պլանավորել ու անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների առկայության ռիսկերի վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից:

Քրուու Հորվաթ Բիզնես Ալյանսի Ասոցիացված Անդամ

4

ԳՅ: ք. Երևան 0037, Ա.Տիգրանյան 38/55; Գեո.՝ (+37410) 20 11 51; Ֆաքս՝ (+37410) 20 11 50; www.sosaudit.am; Էլ-փոստ՝ info@sosaudit.am

An Associate of the Crowe Horwath Business Alliance

38/55 A.Tigranyan, 0037 Yerevan, RA; Tel: (+37410) 20 11 51; Fax: (+37410) 20 11 50; www.sosaudit.am; E-mail: info@sosaudit.am

"ՍՕՍ-ԱՈՒԴԻՏ" ՍՊԸ

"SOS-AUDIT" LTD

Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, և ոչ՝ ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու, համար:

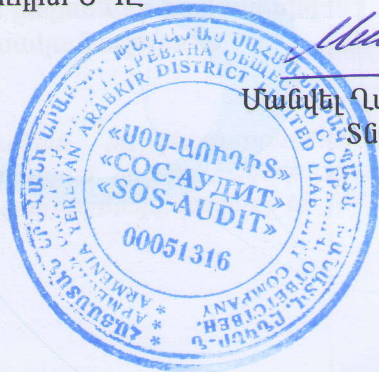
Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Բարձրավոլտ Էլեկտրագանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության ֆինանսական վիճակը, ինչպես նաև նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների:

15 մայիսի, 2014թ.
ՍՕՍ-Աուդիտ ՍՊԸ

Մանվել Ղազարյան
Տնօրեն

Աշոտ Բարսեղյան
Աուդիտոր

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՄ ՎՆԱՍԻ ԵՎ ԱՅԼ ՀԱՍՏՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԲԷՅ» ՓԲԸ
2013թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտվող տարվա վերաբերյալ

	Ծնթ.	2013	2012
Հասույթ	4	4,818,812	3,498,873
Վաճառքի ինքնարժեք	5	(3,167,614)	(2,901,512)
Համախառն շահույթ		1,651,198	597,361
Վարչական ծախսեր	6	(881,644)	(815,942)
Այլ եկամուտ	7	139,925	1,229,962
Այլ ծախսեր	8	(680,408)	(2,781,658)
Ֆինանսական ծախսեր	9	(537,343)	(841,966)
Ֆինանսական եկամուտ	10	16,079	139,933
Այլ օգուտ/(կորուստ)	11	(4,067,835)	(1,500,129)
Վնաս մինչև հարկումը		(4,360,028)	(3,972,439)
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում/ (ծախս)	12	66,772	119,383
Տարվա զուտ վնաս		(4,293,256)	(3,853,056)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Տարվա ընդհանուր համապարփակ ֆինանսական արդյունք		(4,293,256)	(3,853,056)

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 2014թ. մայիսի 15-ին: Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սահակ Աբրահամյան
Գլխավոր տնօրեն

Արտավազդ Ղազարյան
Գլխավոր հաշվապահ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԲԷՅ» ՓԲԸ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթ.	31.12.2013 <i>հազար դրամ</i>	31.12.2012 <i>հազար դրամ</i>
ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Հիմնական միջոցներ	13	47,493,144	50,784,869
Ոչ նյութական ակտիվներ	14	20,333	23,636
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	12	2,094,214	2,027,442
Շահութահարկի գծով նվազագույն վճարներ	12	-	74,545
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	15	2,172,713	1,929,862
		51,780,404	54,840,354
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	16	2,017,967	1,644,535
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	17	2,244,174	2,305,972
Շահութահարկի գծով կանխավճար	12	397,383	25,881
Ֆինանսական ակտիվներ	18	216,856	1,136,122
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19	215,045	269,481
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		239,390	-
		5,330,815	5,381,991
Ընդամենը ակտիվներ		57,111,219	60,222,345
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	1.1	7,126,346	7,126,346
Էմիսիոն եկամուտ		(119,687)	(119,687)
Պահուստային կապիտալ		162,744	162,744
Կուտակված շահույթ		9,558,765	13,852,021
		16,728,168	21,021,424
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	20	18,281,374	17,964,765
Ակտիվների վերաբերվող շնորհներ	21	5,281,103	3,258,573
		23,562,477	21,223,338
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	20	5,093,374	6,185,253
Առևտրային եւ այլ կրեդիտորական պարտքեր	22	11,727,200	11,792,330
		16,820,574	17,977,583
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		57,111,219	60,222,345

ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԲԵՑ» ՓԲԸ
 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին
 ավարտվող տարվա վերաբերյալ

	2013	2012
	<i>հազար դրամ</i>	<i>հազար դրամ</i>
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԴՐԱՍԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Զուտ վնաս	(4,293,256)	(3,853,056)
Ճշգրտումներ		
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	2,470,554	2,332,001
ՀՄ-ի արժեզրկումից կորուստ/(կորստի հակադարձում)	3,219,988	(1,504)
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/վնաս	(6,898)	91,861
Հիմնական միջոցների լուծարումից վնաս	2,800	109,252
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	3,303	4,960
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(66,772)	(119,383)
Շահութահարկի գծով տուգանքներ և տույժեր	32,665	2,074,533
Ֆինանսական ծախսեր	537,343	841,966
Ֆինանսական եկամուտներ` փոխառությունների գծով	(10,109)	(121,459)
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	(5,272)	(6,267)
Կրեդիտորական պարտքերի դուրսգրումից եկամուտ	(59,127)	-
Արտարժույթային (օգուտ)/վնաս	821,140	1,188,274
Այլ	-	68,183
Գործառնական հոսքեր մինչև շրջանառու կապիտալի փոփոխությունը	2,646,359	2,609,361
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի (աճ)/նվազում	61,798	(1,402,175)
Պաշարների (աճ)/նվազում	(134,652)	(39,475)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի աճ/(նվազում)	1,383,717	268,353
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր նախքան շահութահարկի վճարումը	3,957,222	1,436,064
Վճարված շահութահարկ	(329,622)	(3,626,583)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	3,627,600	(2,190,519)

**ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ**

Վճարումներ հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով

(4,746,497) (4,599,129)

ՀՄ-ի օտարումից մուտքեր

6,898 21,917

Տրված փոխառություններ

(13,238) -

Տրված փոխառությունների մարումից մուտքեր

942,613 3,628,732

Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր

(3,810,224) (948,480)

**ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ**

Վարկերի ստացում

5,509,896 8,710,361

Վարկերի մարում

(4,875,576) (4,761,315)

Վարկային տոկոսների վճարում

(506,110) (993,095)

Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր

128,210 2,955,951

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/ (նվազում)

(54,414) (183,048)

Արտարժույթային օգուտ/(վնաս) դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով

(22) 6,995

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները տարեսկզբին

269,481 445,534

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները տարեվերջին

215,045 269,481

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՄԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԲԵՅ» ՓԲԸ
 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին
 ավարտվող տարվա վերաբերյալ
 հազար դրամ

	<u>Կանոնա դրական կապիտալ</u>	<u>Էմիսիոն եկամուտ</u>	<u>Պահուս տային կապիտալ</u>	<u>Կուտակված շահույթ</u>	<u>Ընդամենը</u>
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2012թ.	<u>7,126,346</u>	<u>(119,687)</u>	<u>162,744</u>	<u>17,705,077</u>	<u>24,874,480</u>
Տարվա շահույթ/(վնաս)	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(3,853,056)</u>	<u>(3,853,056)</u>
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	<u>7,126,346</u>	<u>(119,687)</u>	<u>162,744</u>	<u>13,852,021</u>	<u>21,021,424</u>
Տարվա շահույթ/(վնաս)	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(4,293,256)</u>	<u>(4,293,256)</u>
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	<u><u>7,126,346</u></u>	<u><u>(119,687)</u></u>	<u><u>162,744</u></u>	<u><u>9,558,765</u></u>	<u><u>16,728,168</u></u>

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«ԲԵՅ» ՓԲԸ

2013թ. դեկտեմբերի 31-ին

ավարտվող տարվա վերաբերյալ

1. Ընդհանուր տեղեկություններ

1.1 Կազմակերպությունը և հիմնական գործունեությունը

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 1998թ. հուլիսի 27-ի թիվ 450 որոշման հիման վրա՝ «Հայէներգո» ՊՓԲԸ «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ԴՉ-ի վերակազմավորման ճանապարհով և հանդիսանում է վերջինիս իրավահաջորդը: 1998թ. օգոստոսի 21-ին այն վերակազմավորվել է որպես պետական փակ բաժնետիրական ընկերություն: Ընկերության կանոնադրությունը հաստատված է ՀՀ Էներգետիկայի նախարարության 1998թ. օգոստոսի 14-ի թիվ 254-ԳՄ հրամանով: «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՊՓԲԸ-ն 2000թ. փետրվարի 10-ին վերագրանցվել է Հայաստանի Հանրապետության ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն:

Ընկերության միակ բաժնետերը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունը: Ընկերության բաժնետոմսերի կառավարումը փոխանցվել է Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկայի նախարարությանը՝ համաձայն ՀՀ Կառավարության 2003թ. նոյեմբերի 6-ի թիվ 1694-Ն որոշման:

31.12.2013թ. դրությամբ Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 523,996 հատ հասարակ բաժնետոմս՝ մեկ բաժնետոմսի արժեքը՝ 13,600 դրամ, ընդամենը՝ 7,126,346 հազար դրամ:

Ընկերությունն ունի 9 մասնաճյուղ՝

- Արևելյան մասնաճյուղ
- Արևմտյան մասնաճյուղ
- Գորիսի մասնաճյուղ
- Չանգեզուրի մասնաճյուղ
- Էներգետիկ օբյեկտների կառուցման տնօրինություն մասնաճյուղ
- Կենտրոն մասնաճյուղ
- Հյուսիսային մասնաճյուղ
- Նախագիծ մասնաճյուղ
- Հարավային մասնաճյուղ

Ընկերությունն իրականացնում է հետևյալ հիմնական գործունեությունը՝

- Էլեկտրաէներգիայի հաղորդում,
- Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն,
- Էներգետիկ օբյեկտների կառուցման, վերակառուցման, վերազինման, հավաքակցման, վերանորոգման աշխատանքներ,
- Բարձրավոլտ էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցում,

- Էներգետիկ օբյեկտների գիտահետազոտական և նախագծային աշխատանքների կատարում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Չորավար Անդրանիկի 1:
Հարկ վճարողի հաշվառման համարն է՝ 01522459:

1.2 Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանում տեղի են ունեցել քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների վրա: Հետևաբար, Հայաստանում ծավալած գործունեությունը կապված է այնպիսի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության ֆինանսական վիճակի և գործառնությունների վրա տնտեսական իրավիճակի հնարավոր ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ՖՀՄՄ-ների նոր ստանդարտներ և փոփոխություններ

Ընկերությունը չի կիրառել ՖՀՄՄ-ների հրապարակված հետևյալ նոր ստանդարտները կամ փոփոխությունները, որոնք սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն: Ընկերությունը դեռևս չի վերլուծել նոր ստանդարտների հնարավոր ազդեցությունը իր ֆինանսական վիճակի և գործունեության արդյունքների վրա:

- “*Ֆինանսական գործիքներ*” ՖՀՄՄ 9-ը (հրապարակվել է 2009թ. նոյեմբերին, վերանայվել է 2010թ. հոկտեմբերին) ուժի մեջ է 2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման թույլատվությամբ: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց, սակայն 2014թ. հունվարի 1-ից առաջ սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար Ընկերությունը կարող է որոշել չվերաներկայացնել համեմատական տեղեկատվությունը:

Ստանդարտը ներմուծում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր պահանջներ, որոնք փոխարինում են “*Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում*” ՀՀՄՄ 39-ում ընդգրկված պահանջներին: ՖՀՄՄ 9-ի հիմնական պահանջը այն է, որ բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները, որոնք գտնվում են ՀՀՄՄ 39-ի շրջանակում, հետագայում չափվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք կազմակերպության կողմից պահվում են պայմանագրային դրամական հոսքեր ստանալու նպատակով և այդ պայմանագրային դրամական հոսքերը իրենցից բացառապես ներկայացնում են մայր գումարի և տոկոսավճարի վճարումներ, սովորաբար չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Մնացած բոլոր պարտքային գործիքները և բաժնային գործիքները չափվում են իրական արժեքով: Նաև, կազմակերպությունը բաժնային գործիքների (որոնք չեն պահվում վաճառքի համար) իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնում է Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում՝ միայն շահաբաժիններից եկամուտը սովորաբար ճանաչելով շահույթում կամ վնասում:

- “*Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում*” ՀՀՄՄ 32-ի փոփոխությունները (հրապարակվել է 2011թ. դեկտեմբերին) ուժի մեջ են մտնում 2014թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Պահանջվում է հետընթաց կիրառում:

ՀՀՄՄ 32-ի փոփոխությունները հստակեցնում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման հարցերը: Մասնավորապես, փոփոխությունները հստակեցնում են “ունի իրավական ամրագրված հաշվանցման ընթացիկ իրավունք” և “միաժամանակյա իրացման և մարման” արտահայտությունների իմաստները:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ

3.1 Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել և ներկայացվել են Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ-ներ) պահանջների համաձայն: ՖՀՄՍ-ները Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից հրապարակված ստանդարտներն ու մեկնաբանություններն են: Դրանք բաղկացած են՝

- Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներից,
- Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներից,
- Ֆինանսական հաշվետվությունների մեկնաբանությունների միջազգային կոմիտեի (ՖՀՄՄԿ) մեկնաբանություններից, և
- Մեկնաբանությունների մշտական կոմիտեի (ՄՄԿ) մեկնաբանություններից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ կիրառվել է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

3.2 Անընդհատության սկզբունք

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության սկզբունքի հիման վրա:

Ընկերության ղեկավարությունը, հիմնվելով կատարված դատողությունների վրա, ունի հիմնավորված ակնկալիք, որ Ընկերությունը կարող է շարունակել իր գործառնական գործունեությունը տեսանելի ապագայում:

3.3 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

3.4 Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթը

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը (այսուհետ՝ Դրամ): Այն հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը՝ հազարների ճշտությամբ:

3.5 Դատողությունների, գնահատականների և ենթադրությունների օգտագործում

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջների համաձայն պատրաստելու համար Ընկերության ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը և պայմանական ակտիվների և պարտավորությունների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից: Գնահատումները և ենթադրությունները վերանայվում են շարունակաբար: Հաշվապահական գնահատումների փոփոխությունները ճանաչվում են փոփոխման և հետագա ժամանակաշրջաններում:

3.5.1 Գնահատման անորոշություններ

Հետևյալները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ապագայի վերաբերյալ կարևոր ենթադրություններ և գնահատման այլ անորոշություններ են, որոնք էական ազդեցություն ունեն ակտիվների և պարտավորությունների ընթացիկ արժեքների վրա.

ա/ Հիմնական միջոցների փոխհատուցվող գումար – ծնթ. 13

Ընկերությունը շահագործման մեջ չգտնվող հիմնական միջոցների գծով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացրել է նրանց փոխհատուցվող գումարի գնահատում՝ ելնելով նրանց վաճառքի գուտ գումարից: Գնահատման արդյունքներով այդ հիմնական միջոցների գծով ճանաչվել է 3,219,989 հազար դրամ արժեզրկման գումար:

բ/ Հետաձգված հարկային ակտիվներ (ծնթ. 12)

Ընկերության ղեկավարությունը հարկային ու հաշվապահական բազաների տարբերությունների մասով, որը հիմնականում պայմանավորված է Մերի-Քաջարան գազատարի գծով ստացված նախավճարով (ծնթ. 22), ճանաչել է հետաձգված հարկային ակտիվ: Ընկերության ղեկավարությունը ակնկալում է, որ մոտ ապագայում գազատարը կօտարվի, որով կառաջանա բավարար գումարի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը:

3.6 Գործարքներ արտարժույթով

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Դրամի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Որպես փոխարժեք ընդունվում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված արժույթային շուկայում արտարժույթի նկատմամբ հայկական դրամի միջին փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.

ա) արտարժույթով դրամային հոդվածները ներկայացվում են (վերահաշվարկվում են)՝ կիրառելով փակման (հաշվետու ամսաթվի) փոխարժեքը,

բ) արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով, ներկայացվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթային օգուտը կամ վնասը, որոնք առաջանում են արտարժույթով գործարքների մարման կամ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով դրամային հոդվածների վերագնահատման արդյունքում, ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքներում:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունում առկա են հետևյալ ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքները.

- դեբիտորական պարտքեր,
- կրեդիտորական պարտքեր,
- վարկեր և փոխառություններ,
- դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ:

Դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, վարկերը և փոխառությունները չեն նախորոշվել որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները կազմված են դրամարկղի դրամական միջոցներից և ցախահանջ ավանդներից:

3.7.1 Ճանաչումը և սկզբնական չափումը

Ֆինանսական գործիքները ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործարքի պայմանագրային կողմ: Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքները չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ անմիջականորեն կապված ծախսումները: Կարճաժամկետ (մինչև վեց ամիս մարման ժամկետ ունեցող) դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի իրական արժեքը հավասար է համապատասխան գործարքի գնին, այսինքն՝ դեբիտորական (կրեդիտորական) պարտքի դիմաց ստացման (վճարման) ենթակա դրամական միջոցների անվանական գումարին, եթե զեղչման ազդեցությունը էական չէ:

3.7.2 Հետագա չափումը

Սկզբնական ճանաչումից հետո դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, ստացված վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը դա այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվել էր սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով և հանած արժեզրկման գծով դուրսգրված ցանկացած գումար: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և կիրառվող ամբողջ ժամանակաշրջանի ընթացքում տոկոսային եկամուտների և ծախսերի բաշխման մեթոդ է: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որով մինչև մարման ժամկետը կամ շուկայի վրա հիմնված հաջորդ վերանայումը դրամական միջոցների ակնկալվող վճարումների հոսքերը զեղչվում են ճշգրտորեն մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ընթացիկ գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվարկում պետք է ներառվեն պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները:

3.7.3 Ֆինանսական գործիքների ապաճանաչումը

Ֆինանսական ակտիվը (դեբիտորական պարտքերը) ապաճանաչվում է այն և միայն այն դեպքում, երբ.

ա) լրանում է ֆինանսական ակտիվի հետ կապված դրամական միջոցներ պահանջելու ժամկետը, կամ

բ) Ընկերությունը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի հետ կապված դրամական միջոցներ ստանալու պայմանագրային իրավունքը՝ առանց պահպանելու ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը կամ ակտիվի հետ կապված բոլոր հիմնական ռիսկերը և օգուտները:

Ֆինանսական պարտավորությունը (կրեդիտորական պարտքերը, ստացված վարկերը և փոխառությունները) դուրս է գրվում այն և միայն այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրով սահմանված պարտականությունը կատարվել է, չեղյալ է համարվել, կամ լրացել է դրա ուժի մեջ լինելու ժամկետը (հայցային վաղեմության ժամկետը):

3.8 Բաժնետիրական կապիտալ

3.8.1 Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերին անմիջականորեն վերագրվող ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

3.8.2 Բաժնետիրական կապիտալի հետզնում

Երբ որպես սեփական կապիտալ ճանաչված բաժնետիրական կապիտալը հետ է գնվում, վճարված գումարի չափը, ներառյալ ուղղակիորեն գործարքին վերագրվող ծախսերը, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցումներ: Հետ գնված բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես հետ գնված սեփական փայլամասնակցության գործիքներ և ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցումներ:

3.8.3 Ծահարաժիններ

Ծահարաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում հայտարարվում են:

3.9 Հիմնական միջոցներ

3.9.1 Դանաչումը և սկզբնական չափումը

Հիմնական միջոցների միավորը հաշվապահական հաշվեկշռում ճանաչվում է որպես ակտիվ, երբ՝

ա) ակնկալվում է, որ դրա հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն, և

բ) դրա արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Պահեստամասերը և սպասարկող սարքավորումները սովորաբար պահվում են որպես պաշարներ և ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակ, երբ ծախսվում են: Չնայած սրան, արժեքավոր պահեստամասերը և սարքավորումները որակվում են որպես հիմնական միջոցներ, երբ Ընկերությունը հույս ունի դրանք օգտագործել ավելի քան մեկ ժամանակաշրջանի ընթացքում: Նույն ձևով, այն պահեստամասերը և սպասարկող սարքավորումները, որոնք կարող են օգտագործվել միայն հիմնական միջոցի հետ համատեղ, հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցներ:

Հիմնական միջոցի միավորը, որը ճանաչվում է որպես ակտիվ, չափվում է սկզբնական արժեքով:

Չեղբ բերված ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերմանն ուղղակիորեն վերաբերող բոլոր ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի և ուղղակի աշխատուժի ծախսումները, ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախսում, ինչպես նաև ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ու տեղանքի վերականգնման ծախսումները: Գնված ծրագիրը, որը համապատասխան սարքավորման գործունեության անբաժանելի մասն է կազմում, կապիտալացվում է որպես այդ սարքավորման մաս:

3.9.2 Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցի միավորի վրա նոր բաղկացուցիչի ավելացման կամ հիմնական միջոցի միավորի բաղկացուցիչի փոխարինման ծախսումները ավելացվում են հիմնական միջոցի միավորի հաշվեկշռային արժեքին (կապիտալացվում են), եթե ակնկալվում է, որ դրա հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Ընկերություն, և դրա արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Հիմնական միջոցների փոխարինվող բաղկացուցիչները ենթակա են ապաճանաչման:

Բացի վերը նշվածից հիմնական միջոցի վրա կատարվող մյուս ծախսումները (օրինակ՝ սպասարկման, պահպանման) չեն ավելացվում հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքին (չեն կապիտալացվում):

3.9.3 Հետագա չափումը

Սկզբնական ճանաչումից հետո հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

3.9.4 Մաշվածություն

Հիմնական միջոցի մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հիմնական միջոցի մաշվածությունը սկսվում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է շահագործման համար, այսինքն՝ երբ հիմնական միջոցի գտնվելու վայրը և վիճակը սպահովում են նրա շահագործումը Ընկերության մտադրություններին համապատասխան: Մաշվածության հաշվարկումը դադարեցվում է հետևյալ երկու ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվին.

ա) երբ հիմնական միջոցը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող (կամ ներառվում է այն խմբի մեջ, որը դասակարգված է որպես վաճառքի համար պահվող)՝ համաձայն ՀՀՄՍ 5-ի, և

բ) երբ հիմնական միջոցը ապաճանաչվում է:

Մաշվածության հաշվարկումը չի դադարեցվում, երբ հիմնական միջոցը դադարում է օգտագործվել կամ հանվում է ակտիվ օգտագործումից, քանի դեռ ակտիվը ամբողջությամբ չի մաշվել:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը առկա բոլոր հիմնական միջոցների համար արտահայտված է ժամկետով: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

Շենքեր	30 տարի
Կառուցվածքներ	30 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	30 տարի
Մեքենա-սարքավորումներ /նոր/	20 տարի
Մեքենա-սարքավորումներ /հին/	5 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	10-15 տարի
Արտադրատնտեսական գույք	5-10 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի

3.9.5 Անավարտ հիմնական միջոցներ

Անավարտ հիմնական միջոցներ են հանդիսանում կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով: Սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի ձեռքբերման արժեքը, աշխատուժի ծախսումները և այլ ուղղակի ծախսումները:

Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, կազմում են այդ ակտիվի ինքնարժեքի (սկզբնական արժեքի) մաս: Որակավորվող ակտիվն այն ակտիվն է, որի

համար անհրաժեշտ է զգալի ժամանակահատված, որպեսզի այն պատրաստ լինի ըստ նշանակության օգտագործման (կամ վաճառքի) համար:

Անավարտ շինարարության գծով մաշվածության հաշվարկն սկսվում է համապատասխան ակտիվների կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

3.10 Ոչ նյութական ակտիվներ

3.10.1 Չափումը

Ընկերության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

3.10.2 Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները, որոնք կատարվել են ոչ նյութական ակտիվի ֆունկցիաները ընդլայնելու, բաղկացուցիչը փոխարինելու կամ սպասարկելու համար, ավելացվում են ոչ նյութական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, եթե Ընկերությունը կարող է ցուցադրել, որ այդ ծախսումները բավարարում են ոչ նյութական ակտիվի սահմանմանը և ճանաչման չափանիշներին: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են ծախս, երբ դրանք կատարվում են:

3.10.3 Հետագա ծախսումներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը հաշվառվում է իր սկզբնական արժեքով՝ հանած ցանկացած կուտակված ամորտիզացիա և ցանկացած արժեզրկումից կորուստ:

3.10.4 Ամորտիզացիա

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացվող գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխվում է՝ կիրառելով ամորտիզացիայի հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվի ամորտիզացիան հաշվարկվում է այն պահից, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ամորտիզացիան դադարում է հետևյալ երկու ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվին.

ա) երբ ոչ նյութական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար նախատեսված, և

բ) երբ ոչ նյութական ակտիվը ապաճանաչվում է:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

ՀՀ Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի հեռանկարային զարգացման սխեմաներ	10 տարի
Հաշվապահական հաշվառման և այլ համակարգչային ծրագրեր	10 տարի

3.11 Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են ինքնարժեքի և իրացման գուտ արժեքի նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով և ներառում է ձեռք բերման ծախսումները, արտադրական կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումներ:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

3.12 Արժեզրկում

Ընկերության հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որոշելու՝ արդյոք առկա՞ է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են այդ ակտիվի (կամ ակտիվների խմբի) փոխհատուցվող գումարները և համեմատվում հաշվեկշռային արժեքի հետ: Եթե գնահատված փոխհատուցվող գումարը փոքր է, ապա հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև գնահատված փոխհատուցվող գումարը, և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Նմանապես, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատվում է պաշարների արժեզրկված լինելը՝ պաշարի յուրաքանչյուր հոդվածի (կամ միանման պաշարների խումբը) հաշվեկշռային արժեքը դրա վաճառքի գնի՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, հետ համեմատելու միջոցով: Եթե պաշարի հոդվածը (կամ միանման պաշարների խումբը) արժեզրկվել է, դրա հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև վաճառքի գին՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, իսկ արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է՝ արդյոք առկա՞ է ինքնարժեքով կամ ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվի (կամ միանման ակտիվների խմբի) արժեզրկված լինելու անկողմնակալ վկայություն: Եթե առկա է արժեզրկված լինելու անկողմնակալ վկայություն, Ընկերությունը ճանաչում է արժեզրկումից կորուստ՝ շահույթում կամ վնասում:

Եթե արժեզրկումից կորուստը հետագայում հակադարձվում է, ակտիվի (կամ ակտիվների խմբի) հաշվեկշռային արժեքը ավելացվում է մինչև դրա փոխհատուցվող գումարի վերանայված գնահատականը (պաշարների դեպքում, վաճառքի գին՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումներ), սակայն ոչ ավելի, քան այն գումարը, որը կորոշվեր, եթե նախորդ տարիներին ակտիվի (կամ ակտիվների խմբի) գծով ոչ մի արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը ճանաչվում է անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

3. 13 Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են աշխատավարձերը, կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են, օրինակ, վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները) և պարգևավճարները:

Երբ աշխատակիցը հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցել է ծառայություն, աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղչված գումարը, որը ակնկալվում է վճարել այդ ծառայության դիմաց, ճանաչվում է՝

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղչված գումարը, Ընկերությունը այդ տարբերությունը ճանաչում է որպես ակտիվ՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի, օրինակ, ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի, և

բ) որպես ծախս, եթե այն չի ներառվում մեկ ուրիշ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ:

3.14 Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ

Ընկերությունում ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե դրա հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի, այլ ոչ թե շարունակական օգտագործման միջոցով, ակտիվը ներկա վիճակում պատրաստ (մատչելի) է անմիջապես վաճառվելու, և դրա վաճառքը շատ հավանական է հաշվետու ամսաթվից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Ընկերությունը որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) չափում է դրանց հաշվեկշռային արժեքից և «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ից նվազագույնով: Ընկերությունը ճանաչում է արժեզրկումից կորուստ՝ ակտիվի արժեքի ցանկացած սկզբնական կամ հետագա, մինչև «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ» նվազեցման գծով:

3.15 Հասույթ

3.15.1 Ապրանքների վաճառք

Ապրանքների վաճառքից հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով, հաշվի առնելով վերադարձումները և արտոնությունները, առևտրային և ծավալային զեղչերը: Արտադրանքի և այլ ակտիվների իրացումից հասույթը ճանաչվում է, երբ գնորդին են փոխանցվում սեփականության հետ կապված էական ռիսկերը և փոխհատուցումները, հատուցումը հավանական է, գործարքի հետ կապված ծախսերը և ապրանքների հնարավոր վերադարձումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել, չկա ապրանքների շարունակական կառավարում և հասույթի գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

3.15.2 Ծառայություններ

Ծառայությունների մատուցումից հասույթը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվետու ամսաթվին գործարքի ավարտվածության աստիճանի համամասնությամբ:

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունների իրացումից հասույթը ճանաչվում է ծառայությունների մատուցմանը զուգընթաց՝ յուրաքանչյուր ամսվա կտրվածքով: Այլ ծառայությունների ավարտման աստիճանը գնահատվում է հաշվի առնելով կատարված աշխատանքների ուսումնասիրությունը:

3.16 Պետական շնորհներ

Պետական շնորհները չեն ճանաչվում Ընկերության կողմից, քանի դեռ առկա չէ հիմնավորված երաշխիք, որ Ընկերությունը կատարելու է դրան կից պայմանները և շնորհները ստացվելու են: Պետական շնորհները Ընկերությունում ճանաչվում են որպես եկամուտ սխտեմատիկ և ռացիոնալ հիմունքով այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում նրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար ստացվել են:

3.16.1 Ակտիվներին վերաբերող պետական շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները, ներառյալ ոչ դրամային շնորհները իրենց իրական արժեքով, հաշվեկշռում ներկայացված են որպես հետաձգված եկամուտներ: Ընկերության կողմից օգտագործվող ներկայացման մեթոդով շնորհը արտացոլվում է որպես հետաձգված եկամուտ, որը ճանաչվում է որպես եկամուտ՝ սխտեմատիկ և ռացիոնալ հիմունքով, ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:

3.16.2 Եկամուտներին վերաբերող պետական շնորհներ

Եկամուտներին վերաբերող շնորհները ներկայացվում են որպես այլ եկամուտներ:

3.17 Ծահուփահարկ

Ծահույթի կամ վնասի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են որպես եկամուտ կամ ծախս և ներառվում են տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վնասի մեջ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հարկերն առաջանում են այնպիսի գործարքից կամ իրադարձությունից, որը նույն կամ մեկ այլ ժամանակաշրջանում անմիջականորեն ճանաչվում է սեփական կապիտալում: Նման դեպքերում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ուղղակիորեն ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

3.17.1 Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տվյալ ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա շահութահարկի գումարն է: Ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար ընթացիկ հարկային պարտավորությունները չափվում են այն գումարով, որն ակնկալվում է, որ կվճարվի բյուջե՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

3.17.2 Հետաձգված հարկեր

Ընկերության հետաձգված հարկերը (հետաձգված հարկային պարտավորությունները և հետաձգված հարկային ակտիվները) պայմանավորված են ժամանակավոր տարբերությունների (հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ) և չօգտագործված հարկային վնասը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելու հետ:

Ժամանակավոր տարբերությունների հետ կապված հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող գումարների (հարկային բազայի) ժամանակավոր տարբերությունների վրա:

Հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով ճանաչվում է հետաձգված հարկային պարտավորություն՝ բացառությամբ նրանց, որոնք առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումից՝ այնպիսի գործարքի ներքո, որն այդ գործարքի պահին չի ազդում ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի (վնասի) վրա:

Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով ճանաչվում է հետաձգված հարկային ակտիվ այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի

ստացումը, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը, բացառությամբ այն հետաձգված հարկային ակտիվների, որոնք առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքի ներքո, որն այդ գործարքի պահին չի ազդում ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի (վնասի) վրա:

Հետագա ժամանակաշրջաններ տեղափոխվող չօգտագործված հարկային վնասների գծով ճանաչվում է հետաձգված հարկային ակտիվ այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացումը, որի դիմաց կարող են օգտագործվել այդ չօգտագործված հարկային վնասները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կիրառման մեջ կլինեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմնվելով հարկերի այն դրույքների վրա, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ:

3.18 Գործառնական վարձակալություն

Ընկերությունը, որպես վարձատու, իր գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվները ներկայացնում է հաշվապահական հաշվեկշռում, այդ ակտիվների բնույթին համապատասխան:

Գործառնական վարձակալության գծով եկամուտները ճանաչվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության գծով ծախսերը, ներառյալ մաշվածությունը, ճանաչվում են որպես ծախս:

3.19 Ֆինանսական ծախսեր և եկամուտեր

Ֆինանսական եկամուտը ներառում է ընթացիկ հաշվիվների վրա հաշվեգրված տոկոսային եկամուտները:

Ֆինանսական ծախսերը ներառում են փոխառությունների գծով վճարվելիք տոկոսները: Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, կազմում են այդ ակտիվի ինքնարժեքի (սկզբնական արժեքի) մաս: Որակավորվող ակտիվն այն ակտիվն է, որի համար անհրաժեշտ է զգալի ժամանակահատված, որպեսզի այն պատրաստ լինի ըստ նշանակության օգտագործման (կամ վաճառքի) համար: Այլ փոխառության ծախսումները ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվում (առաջանում) են:

3.20 Փոփոխություններ հաշվապահական գնահատումներում, էական սխալներ և փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ

3.20.1 Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը փոփոխվում է, երբ պահանջվում է ՖՀՄՍ-ներով, կամ եթե այդ փոփոխությունը նպաստում է տնտեսական գործունեության դեպքերի և գործառնությունների առավել ճշգրիտ ներկայացմանը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ չեն համարվում.

ա) հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընդունումը տնտեսական գործունեության այնպիսի դեպքերի և գործարքների համար, որոնք իրենց բովանդակությամբ տարբերվում են նախորդ տնտեսական գործունեության դեպքերից և գործարքներից,

բ) նոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընդունումը՝ տնտեսական գործունեության դեպքերի և գործարքների համար, որոնք առաջ տեղի չեն ունեցել կամ հանդիսացել են ոչ էական:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը, որը կատարվում է նոր հաշվապահական հաշվառման ստանդարտի ընդունման հետ կապված, կիրառվում է ըստ անցումային դրույթների, եթե այդպիսիք կան տվյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտում: Անցումային դրույթների բացակայության դեպքում՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց, քանի դեռ դա իրագործելի է: Յուրաքանչյուր առաջացող ճշգրտում հաշվետու ժամանակաշրջանի հաշվետվությունում նեկայացվում է որպես չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում: Համեմատելի տեղեկատվությունը վերաներկայացվում է, քանի դեռ դա իրագործելի է:

Հաշվետու տարում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել, որոնք կարող էին ազդեցություն գործել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3.20.2 Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխությունները դրանք ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի կամ ակտիվի պարբերաբար սպառվող մեծության ճշգրտումն է, որն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ընթացիկ վիճակի և դրանց հետ կապված ակնկալվող ապագա օգուտների և պարտականությունների գնահատումից: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններն առաջանում են նոր տեղեկատվության ստացման կամ նոր հանգամանքների առաջացման հետևանքով և, հետևաբար, չեն համարվում սխալների ուղղում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխության հետևանքը ներառվում է գուտ շահույթի կամ վնասի որոշման մեջ.

ա) փոփոխման ժամանակաշրջանում՝ եթե փոփոխությունն ազդում է միայն հաշվետու ժամանակաշրջանի վրա, կամ

բ) փոփոխման ժամանակաշրջանում և հետագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է երկուսի վրա էլ:

Այն դեպքերում, երբ դժվար է տարբերակել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունը հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխությունից, այն դիտվում է որպես հաշվառման գնահատման փոփոխություն:

Հաշվետու տարում հաշվապահական հաշվառման գնահատման փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել, որոնք կարող էին ազդեցություն գործել ընթացիկ կամ հաջորդող ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3.20.3 Նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալներ

Նախորդող ժամանակաշրջանի սխալները դրանք մեկ կամ մեկից ավելի նախորդող ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվություններում կատարած բացթողումներն ու խեղաթյուրումներն են, որոնք առաջանում են այն արժանահավատ տեղեկատվությունը չօգտագործելու կամ ոչ ճիշտ օգտագործելու արդյունքում, որը՝

ա) առկա էր, երբ այդ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել էին հրապարակման համար.

բ) խելամտորեն ակնկալվում է, որ կարող էր ստացվել և հաշվի առնվել այդ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս և ներկայացնելիս:

Նախորդող ժամանակաշրջանի էական սխալները ուղղվում են հետընթաց՝ դրանց հայտնաբերումից հետո.

ա) վերահաշվարկելով ներկայացված այն նախորդող ժամանակաշրջանի (ժամանակաշրջանների) համեմատելի գումարները, որոնցում տեղի է ունեցել սխալը, կամ

բ) եթե սխալը տեղի է ունեցել նախքան ներկայացված ամենավաղ նախորդող ժամանակաշրջանը, ապա ակտիվների, պարտավորությունների և սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդները վերահաշվարկելով ներկայացված նախորդող ամենավաղ ժամանակաշրջանի համար:

Հաշվետու տարում նախորդ տարիներից վերաբերող սխալների ուղղումներ չեն կատարվել:

4. Հասույթ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման ծառայությունների մատուցումից.		
ՀՀ Ներքին տարածքում	3,959,380	2,741,475
Հայաստանից դեպի Իրան	755,076	663,858
Վրաստանից դեպի Իրան	<u>24,304</u>	<u>22,560</u>
	4,738,760	3,427,893
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից	79,837	70,980
Այլ	<u>215</u>	<u>-</u>
	<u>4,818,812</u>	<u>3,498,873</u>

Ընկերության ծառայությունների իրացման սակագները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային Ծառայությունների Կարգավորման Հանձնաժողովի կողմից:

ա) Էլեկտրաէներգետիկական համակարգին էլեկտրական էներգիայի տեղափոխման ծառայությունների մատուցման սակագինը (առանց ԱԱՀ).

<u>Կիրառման ամսաթիվը</u>	<u>դրամ/կՎտժ</u>
01.01.2008	0.8750
01.07.2008	0.3280
01.04.2009	0.8910
01.10.2009	0.3600
01.04.2010	0.7100
01.04.2011	0.8270
01.04.2012	0.3322
01.09.2013	1.0660

բ) «Լոռի-1» հողմային էլեկտրակայանից առաքվող էլեկտրաէներգիայի սակագինը (առանց ԱԱՀ).

<u>Կիրառման ամսաթիվը</u>	<u>դրամ/կՎտժ</u>
01.01.2008	31.447
01.01.2009	31.387
01.01.2010	32.816
01.01.2011	33.756
01.01.2012	35.339

5. Վաճառքի ինքնարժեք

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	1,954,902	1,807,111
Աշխատանքի վարձատրության գծով	1,067,005	865,712
Նյութեր	92,914	88,527
Այլ ծախսեր	<u>52,793</u>	<u>140,162</u>
	<u>3,167,614</u>	<u>2,901,512</u>

6. Վարչական ծախսեր

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Աշխատանքի վարձատրության գծով	644,509	559,955
Չփոխհատուցվող հարկեր	60,857	61,431
Սպասարկման և պահպանման ծախսեր	51,493	52,282
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	33,635	29,429
Կոմունալ ծախսեր	32,105	26,316
Այլ ծախսեր	<u>59,045</u>	<u>86,529</u>
	<u>881,644</u>	<u>815,942</u>

7. Այլ եկամուտ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Գործառնական վարձակալությունից	52,036	51,749
Պաշարների իրացումից	19,908	30,539
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից եկամուտ	5,272	6,267
Դուրս գրված կրեդիտորական պարտքերից	59,127	17
Համաֆինանսավորումից (ա)	-	1,088,578
Այլ եկամուտներ	<u>3,582</u>	<u>52,812</u>
	<u>139,925</u>	<u>1,229,962</u>

(ա) Իրենից ներկայացնում է «Գյումրի-2» ենթակայանի վերանորոգման համար ՀՀ պետական բյուջեից համաֆինանսավորումը հարկային պարտավորությունների գծով՝ հիմնականում՝ Ավելացված արժեքի հարկի գծով:

8. Այլ ծախսեր

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Տույժեր, տուգանքներ	83,069	2,196,672
ՀՄ սնաշվածություն	482,017	487,596
Վարձակալական ծախսեր	46,701	41,649
Օտարված պաշարների ինքնարժեք	15,336	27,629
Այլ ծախսեր	<u>53,285</u>	<u>28,112</u>
	<u>680,408</u>	<u>2,781,658</u>

9. Ֆինանսական ծախսեր

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Տոկոսային ծախսեր	<u>537,343</u>	<u>841,966</u>
	<u>537,343</u>	<u>841,966</u>

10. Ֆինանսական եկամուտներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Փոխառություններից (ծնթ. 18.1)	10,109	13,274
Բանկային ավանդներից	-	14,451
Ցպահանջ հաշիվներից	<u>5,970</u>	<u>4,023</u>
	<u>16,079</u>	<u>139,933</u>

11. Այլ օգուտ/ (կորուստ)

	<i>հազար դրամ</i>	
	2013	2012
<i>Արտարժույթի փոխարժեքի տարբերությունից</i>		
<i>վարկերի գծով</i>	<i>(595,500)</i>	<i>(1,157,533)</i>
<i>ակտիվների վերաբերող շնորհների գծով</i>	<i>(166,847)</i>	<i>(30,741)</i>
<i>դրամական միջոցների գծով</i>	<i>(22)</i>	<i>6,995</i>
<i>այլ հոդվածների գծով</i>	<i>(58,771)</i>	<i>(56,091)</i>
	(821,140)	(1,237,370)
Հիմնական միջոցների օտարումից (ծնթ. 13.բ)	6,898	(91,861)
Հիմնական միջոցների լուծարումից (ծնթ. 13.բ)	(2800)	(79,252)
Անհատույց տրված ակտիվներից	(13,606)	(14,350)
Հիմնական միջոցների արժեզրկումից	(2,781,364)	-
Վաճառքի համար պահվող ակտիվների արժեզրկումից	(438,625)	-
Այլ	(17,198)	(77,296)
	(4,067,835)	(1,500,129)

12. Շահութահարկ

Ընկերության գործունեության արդյունքում առաջացած հարկվող շահույթի նկատմամբ «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված է 20 տոկոս շահութահարկի դրույքաչափ (2012թ. – 20%):

Համաձայն նշված օրենքի Ընկերությունը պարտավոր է կատարել շահութահարկի նվազագույն կանխավճարներ՝ նախորդ տարվա շահութահարկի փաստացի գումարի 75%-ի չափով: Բացի այդ, համաձայն նույն օրենքի, Ընկերությունը տվյալ և նախորդ տարիներին կատարել է շահութահարկի նվազագույն կանխավճարներ, որոնք ենթակա են հետագա տարիներին առաջացող շահութահարկից նվազեցման: Շահութահարկի նվազագույն կանխավճարների պահանջը չի գործելու 01.01.2014թ.-ից սկսած:

12.1. Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)

	<i>հազար դրամ</i>	
	2013	2012
Ընթացիկ հարկի գծով (ծնթ. 12.3)	(14,155)	1,897,166
Հետաձգված հարկի գծով (ծնթ. 12.2.բ)	(52,617)	(2,016,549)
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(66,772)	(119,383)

12.2. Հետաձգված հարկային ակտիվներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	2013	2012
Չօգտագործված հարկային վնասի գծով (ա)		
Տարեսկզբի մնացորդ	-	380,206
Տարվա հարկային վնաս/(հաշվանցում)	14,155	(380,206)
Տարեվերջի մնացորդ	14,155	-
Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով (բ)		
Տարեսկզբի մնացորդ	2,027,442	10,893
Տարվա փոխհատուցում/(ծախս)	52,617	2,016,549
Տարեվերջի մնացորդ	2,080,059	2,027,442
Ընդամենը տարվերջի մնացորդ	2,094,214	2,027,442

(ա) Չօգտագործված հարկային վնաս

Համաձայն «Շահութահարկի մասին» ՀՀ օրենքի՝ Ընկերության գործունեությունից շահութահարկի գծով վնասը փոխանցվում է վնասի ստացման տարվան հաջորդող 5 տարիներ:

(բ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

	<i>հազար դրամ</i>		
2013թ.	Սկզբնական մնացորդ	ճանաչված շահույթում/ վնասում	Վերջնական մնացորդ
Հիմնական միջոցներ	175,497	47,300	222,797
Կրեդիտորական պարտքեր (ա)	1,851,945	5,317	1,857,262
	2,027,442	52,617	2,080,059

(ա) Կրեդիտորական պարտքերի գծով նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկային ակտիվի աճը՝ 5,317 հազար դրամ, առաջացել է չօգտագործված արձակուրդային օրերի հատուցման գծով պարտավորություններից (ծնթ. 22):

	<i>հազար դրամ</i>		
2012թ.	Սկզբնական մնացորդ	ճանաչված շահույթում/ վնասում	Վերջնական մնացորդ
Հիմնական միջոցներ	(8,592)	184,089	175,497
Կրեդիտորական պարտքեր (ա)	19,485	1,832,460	1,851,945
	10,893	2,016,549	2,027,442

12.3. Ընթացիկ հարկ

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2013		2012	
	հազար դրամ	%	հազար դրամ	%
Վնաս մինչև հարկումը ըստ ՖՀՍՍ-ների	(4,360,028)		(3,972,439)	
Շահութահարկի հաշվարկ սահմանված հարկային դրույքով	(872,006)	20	(794,488)	20
Արտարժութային վնասների հարկային հետևանք (ծնթ. 11)	164,228	(3.8)	247,474	(176)
Անտոկոս փոխառությունների գծով տոկոսային եկամտի հարկային հետևանքը (ծնթ. 10)	(2,022)	0.1	(21,637)	38
Կրեդիտորական պարտքի հարկային նպատակով անհուսալի ճանաչումից հարկային հետևանքը (ծնթ. 12.2.բ.(ա))	-	-	1,827,420	-
Հարկային տուգանքներ ու տույժերի հետևանքը	16,614	(0.4)	439,334	-
Հիմնական միջոցների լուծարումներից և օտարումներից առաջացած հարկային եկամուտների հետևանքը (ծնթ. 13)	699,357	(16)	76,308	(2)
Չնվազեցվող տոկոսային ծախսերի հարկային հետևանքը	-	-	68,279	(2)
Հարկային ստուգմամբ արձանագրված լրացուցիչ եկամուտներ	-	-	36,430	(1)
Այլ չնվազեցվող ծախսերի/(չհարկվող եկամուտների) հարկային հետևանքը	(20,326)	0.5	12,046	(1)
Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը/ (փոխհատուցումը) և ընթացիկ հարկի արդյունավետ դրույքը	(13,875)	1.1	1,897,166	(48)

12.4 Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն/(կանխավճար)

	հազար դրամ	
	2013	2012
Մնացորդը տարեսկզբին	(100,426)	(65,336)
Շահութահարկի գծով ընթացիկ հարկ (ծնթ. 12.3)	-	1,897,166
Շահութահարկի գծով հաշվարկված տուգանքներ/տույժեր (ծնթ. 8)	32,665	2,074,533
Կուտակված հարկային վնասի հաշվանցում (ծնթ. 12.2)	-	(380,206)
Վճարում	(329,622)	(3,626,583)
Մնացորդը տարեվերջին	(397,383)	(100,426)
<i>Այդ թվում նվազագույն շահութահարկի գծով</i>	<i>(92,447)</i>	<i>(74,545)</i>

13. Հիմնական միջոցներ

հազար դրամ

	Շենքեր	Կառուցվածքներ	Փոխանցող հարմարանքներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ	Բազմամյա տնկարկներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Անավարտ հիմնական միջոցներ	Չշահագործվող ՀՄ	Հողամասեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք												
Առ 1 հունվարի 2012թ.	3,008,798	1,284,917	65,796,681	51,943,210	845,838	511,427	102	392,374	721,900	17,537,914	68,957	142,112,118
Ավելացումներ	18,780	13,131	17,146	27,578	73,942	4,580	-	7,056	5,821,612	7,400	11,349	6,002,574
Նվազեցումներ	(10,356)	(66,494)	(358,696)	(1,166,363)	-	-	-	-	(91,283)	(716,825)	-	(2,410,017)
Վերադասակարգում	-	-	-	(329,233)	(89,060)	(881)	-	-	-	419,174	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	3,017,222	1,231,554	65,455,131	50,475,192	830,720	515,126	102	399,430	6,452,229	17,247,663	80,306	145,704,675
Ավելացումներ	63,730	32,479	17,500	53,951	15,950	127	-	7,995	2,678,287	-	9,768	2,879,787
Նվազեցումներ	(19,590)	(8,616)	(250,065)	(9,707,536)	(36,583)	(34,814)	-	(53,539)	-	-	-	(10,110,743)
Վերադասակարգում	170,976	22,608	1,380,949	14,849,855	449,835	416,886	-	131,198	(175,153)	(17,247,663)	509	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	3,232,338	1,278,025	66,603,515	55,671,462	1,259,922	897,325	102	485,084	8,955,363	-	90,583	138,473,719
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում												
Առ 1 հունվարի 2012թ.	2,448,114	1,084,231	43,711,762	33,673,696	767,115	472,574	102	317,356	-	11,958,918	-	94,433,868
Ավելացումներ	35,747	14,247	885,704	1,352,841	11,038	13,483	-	11,076	-	-	-	2,324,136
Նվազեցումներ	(10,356)	(66,339)	-	(1,166,362)	-	-	-	-	-	(593,636)	-	(1,836,693)
Արժեզրկում/(հակադարձում)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1,505)	-	(1,505)
Վերադասակարգում	-	-	-	(344,187)	(89,060)	(3,307)	-	-	-	436,554	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	2,473,505	1,032,139	44,597,466	33,515,988	689,093	482,750	102	328,432	-	11,800,331	-	94,919,806
Ավելացումներ	38,056	18,246	898,819	1,456,940	16,591	30,405	-	11,497	-	-	-	2,470,554
Նվազեցումներ	(18,544)	(8,617)	(11,124)	(9,028,373)	(36,583)	(34,634)	-	(53,274)	-	-	-	(9,191,149)
Արժեզրկում/(հակադարձում)	66	-	25,970	2,689,523	2,031	4,875	-	58,899	-	-	-	2,781,364
Վերադասակարգում	123,337	(30,372)	615,269	10,380,421	426,818	220,751	-	64,107	-	(11,800,331)	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	2,616,420	1,011,396	46,126,400	39,014,499	1,097,950	704,147	102	409,661	-	-	-	90,980,575
Ընթացիկ արժեք												
Առ 1 հունվարի 2012թ.	560,684	200,686	22,084,919	18,269,514	78,723	38,853	-	75,018	721,900	5,578,996	68,957	47,678,250
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	543,717	199,415	20,857,665	16,959,204	141,627	32,376	-	70,998	6,452,229	5,447,332	80,306	50,784,869
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	615,918	266,629	20,477,115	16,656,963	161,972	193,178	-	75,423	8,955,363	-	90,583	47,493,144

(ա) Հաշվետու տարում հիմնական միջոցների ավելացումները բաղկացած են.

<i>հազար դրամ</i>	
Կառուցվող հիմնական միջոցներ (գ)	2,242,250
Կառուցվող հիմնական միջոցների վրա կապիտալացվող տոկոսները (գ)	436,138
Կապիտալացված ծախսումներ	165,013
Այլ	36,486
Ընդամենը	2,879,787

(բ) Հաշվետու տարում հիմնական միջոցների նվազեցումները.

<i>հազար դրամ</i>						
	Սկզբնական արժեք	Կոտակված մաշվածություն և արժեզրկում	Ընթացիկ արժեք	Լուծարումից մուտքեր/Օտարման արժեք	Օտարումից/լուծարումից օգուտ/(կորուստ)	Արժեզրկումից կորուստ
Լուծարված հիմնական միջոցներ	69,284	(66,484)	2,800	-	(2,800)	-
Վերադասակարգում պաշարի	238,780	-	238,780	238,780	-	-
Օտարված հիմնական միջոցներ	67,998	(67,998)	-	6,898	6,898	
	376,062	(134,482)	241,580	245,678	4,098	-
Վերադասակարգում վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	9,734,681	(9,056,667)	678,014	239,390	-	(438,624)
	10,110,743	(9,191,149)	919,594	485,068	4,098	(438,624)

գ) Հաշվետու տարում կառուցվող հիմնական միջոցների շարժը հետևյալն է.

	Մնացորդ 01.01.2013թ.	Ավելացում	Նվազեցում	Մնացորդ 31.12.2013թ.
39մլն. ծարկային միջոցներով կառուցվող օդային գծեր	327,676	453,098	(47,765)	733,009
Իրան-Հայաստան 3-րդ օդային գծի կառուցում	336,066	568,865	(509)	904,422
Գյումրի-2 ենթակայանի վերակառուցում	5,785,877	1,557,144	(27,699)	7,315,322
Ալավերդի 2 ենթակայան	-	69,180	(69,180)	-
Ջրաբեր 1-2 110կվ ՕԳ	-	30,000	(30,000)	-
Նորավան ենթակայան	2,610	-	-	2,610
Ընդամենը	6,452,229	2,678,287	(175,153)	8,955,363

14. Ոչ նյութական ակտիվներ

	<i>հազար դրամ</i>		
	ՀՀ Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի հեռանկարային զարգացման սխեմաներ	Հաշվապահական և այլ համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>			
Առ 1 հունվարի 2012թ.	19,500	21,838	41,338
Չեղբերումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	19,500	21,838	41,338
Չեղբերումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	19,500	21,838	41,338
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>			
Առ 1 հունվարի 2012թ.	5,845	6,897	12,742
Տարվա ամորտիզացիա	1,945	3,015	4,960
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	7,790	9,912	17,702
Տարվա ամորտիզացիա	1,945	1,358	3,303
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	9,735	11,270	21,005
<i>Ընթացիկ արժեք</i>			
Առ 1 հունվարի 2012թ.	13,655	14,941	28,596
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	11,710	11,926	23,636
Առ 31 դեկտեմբերի 2013թ.	9,765	10,568	20,333

15. Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար	2,172,513	1,921,797
Այլ	200	8,065
	<u>2,172,713</u>	<u>1,929,862</u>

16. Պաշարներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
Պահեստամասեր	302,502	288,700
Հումք և նյութեր	653,386	525,303
Համալրող շինվածքներ	367,517	372,434
Շինանյութեր	639,240	401,442
Այլ	55,322	56,656
	<u>2,017,967</u>	<u>1,644,535</u>

17. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
<i>Առևտրային դեբիտորական պարտքեր</i>		
Հաղորդած էլեկտրաէներգիայի գծով	952,456	302,919
Արտադրված էլեկտրաէներգիայի գծով	17,994	21,524
Այլ	<u>62,533</u>	<u>34,833</u>
	1,032,983	359,276
Անհավաքելիության գծով պահուստ	<u>(8,976)</u>	<u>(8,976)</u>
	1,024,007	350,300
<i>Այլ դեբիտորական պարտքեր</i>		
Կանխավճարներ հարկերի գծով	220,241	713,237
Կանխավճարներ*	995,180	1,212,312
Այլ	<u>4,746</u>	<u>30,123</u>
	1,220,167	1,955,672
	2,244,174	2,305,972

(*) 31.12.2013թ.-ի դրությամբ ներառում է վարկերի վերադարձելիության ապահովագրության գծով կանխավճարը՝ 974,448 հազար դրամի չափով (ծնթ. 20):

18. Ֆինանսական ակտիվներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
Տրված փոխառություններ (ծնթ. 18.1)	<u>216,856</u>	<u>1,136,122</u>
	216,856	1,136,122

18.1. Տրված փոխառությունների շարժ

2013թ.

Փոխառու	Տարե-սկզբի մնացորդ	Տարվա շարժ			Տարեվերջի մնացորդ
		Տրամադրում	Տոկոսի հաշվեգրում	Մարում	
«Հայրուսգազարդ» ՓԲԸ	891,404	-	10,109	(901,513)	-
Այլ կազմակերպություններ	244,718	13,238	-	(41,100)	216,856
Ընդամենը	1,136,122	13,238	10,109	(942,613)	216,856

2012թ.

հազար դրամ

Փոխառու	Տարե- սկզբի մնացորդ	Տարվա շարժ			Տարեվերջի մնացորդ
		Տրամադ- րում	Տոկոսի հաշվեգրում	Մարում	
«Հայրուսզագարդ» ՓԲԸ	2,586,244	-	108,185	(1,803,025)	891,404
Այլ կազմակերպություններ	2,026,936	-	13,274	(1,795,492)	244,718
Բանկային ավանդ	30,131	-	84	(30,215)	-
Ընդամենը	4,643,311	-	121,543	(3,628,732)	1,136,122

19. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազար դրամ

	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
Ընթացիկ հաշիվներ – ՀՀ դրամով	209,986	265,631
Ընթացիկ հաշիվներ – Եվրոյով	284	2,271
Ընթացիկ հաշիվներ – ԱՄՆ դոլարով	2,447	210
Դրամարկդում – ՀՀ դրամով	2,328	1,369
	<u>215,045</u>	<u>269,481</u>

20. Վարկեր և փոխառություններ

հազար դրամ

	<u>31.12.2013</u>	<u>31.12.2012</u>
Ոչ ընթացիկ	18,281,374	17,964,765
Ընթացիկ	5,093,374	6,185,253
	<u>23,374,748</u>	<u>24,150,018</u>

20.1. Վարկային միջոցների շարժ

2013թ.

	Սկզբնական մնացորդ		Տարվա շարժ											Ընդամենը
	Մայր գումար	Տոկոս	Մայր գումար						Տոկոսային ծախս					
			Վերաչափում	Ստացում	Շնորհ ճանաչում*	Մարում	Արտարժույթային վնաս/ (օգուտ)	Վերջն. մն.	Վերաչափում	Տարվա ծախս	Մարում	Արտարժույթային վնաս/ (օգուտ)	Վերջն. մն.	
KFW 14.060.527 0.75տարեկան Euro	6,485,765	248,773	-	-	-	(256,337)	326,761	6,556,189	-	50,364	(60,017)	12,485	251,605	6,807,794
KFW 4.700.000 Euro 5 տարեկան	1,238,809	12	-	102,149	-	(394,883)	59,014	1,005,089	-	64,272	(64,064)	(51)	169	1,005,258
WB 19.600.000\$, 0.5 տարեկան	6,578,350	147,767	-	-	-	(319,383)	38,107	6,297,074	-	33,022	(40,199)	947	141,537	6,438,611
WB 8.988.290\$, 0.5 տարեկան	2,416,754	111,059	-	-	-	(163,044)	12,099	2,265,809	-	12,250	(25,144)	591	98,756	2,364,565
KFW 14.600.000 Euro 0,75% Տրանշ 1- 7.300.000	303,064	17,996	(12,696)	1,038,098	(845,983)	-	13,977	496,460	-	66,005	(22,373)	1,838	63,466	559,926
KFW 14.600.000 Euro 5% Տրանշ 2- 7.300.000	1,473,934	12,080	(7,370)	1,358,569	(659,837)	(332,716)	87,802	1,920,382	-	272,946	(84,416)	4,903	205,513	2,125,895
ԻԱԶԲ LIBOR+2%	1,103,743	9,967	-	-	-	(1,120,274)	16,531	-	-	6,651	(16,810)	192	-	-
Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկ	631,299	27,381	(77,461)	750,439	(531,878)	-	(1,870)	770,529	-	95,839	(44,221)	(269)	78,730	849,259
Համաֆինանսավորում	8,785	2,890	(1,268)	3,234	(2,295)	-	-	8,456	-	1,348	(709)	-	3,529	11,985
ԻԱԶԲ CIRR+1% Euro	-	43,299	-	-	-	-	-	-	(45,520)	-	-	2,221	-	-
Sunir International	-	12,933	-	-	-	-	-	-	(13,596)	-	-	663	-	-
ASHIB EURO	798,360	1,817	-	-	-	(82,759)	39,778	755,379	-	66,922	(68,794)	55	-	755,379
ASHIB USD	-	-	-	748,102	-	(318,180)	(20,226)	409,696	-	43,926	(43,878)	(48)	-	409,696
ASHIB AMD	750,000	4,201	-	-	-	(750,000)	-	-	-	31,284	(35,485)	-	-	-
Ըրոտանի ՀԵԿ	1,720,980	-	-	1,463,400	-	(1,138,000)	-	2,046,380	-	-	-	-	-	2,046,380
Ընդամենը	23,509,843	640,175	(98,795)	5,463,991	(2,039,993)	(4,875,576)	571,973	22,531,443	(59,116)	741,015	(506,110)	23,527	843,305	23,374,748

2012թ.

	Սկզբնական մնացորդ		Տարվա շարժ									Ընդամենը
	Մայր գումար	Տոկոս	Մայր գումար				Տոկոսային ծախս					
			Ստացում	Շնորհ ճանաչում*	Մարում	Արտարժու քային վնաս/ (օգուտ)	Վերջն. մն.	Տարվա ծախս	Մարում	Արտարժու -քային վնաս/ (օգուտ)	Վերջն. մն.	
KFW 14.060.527 0.75տարեկան Euro	6,309,607	243,672	-	-	(245,978)	422,136	6,485,765	50,530	(61,606)	16,177	248,773	6,734,538
KFW 4.700.000 Euro 5 տոկոս	1,518,663	(399)	-	-	(378,928)	99,074	1,238,809	76,778	(76,191)	(176)	12	1,238,821
WB 19.600.000\$, 0.5 տոկոս	6,587,478	147,962	-	-	(315,723)	306,595	6,578,350	34,379	(41,394)	6,820	147,767	6,726,117
WB 8.988.290\$, 0.5 տոկոս	2,539,924	131,515	-	-	(242,006)	118,836	2,416,754	13,516	(39,690)	5,718	111,059	2,527,813
KFW 14.600.000 Euro 5% Տրանշ 1-7.300.000	126,137	-	927,431	(776,096)	-	25,592	303,064	96,652	(78,686)	30	17,996	321,060
KFW 14.600.000 Euro 5% Տրանշ 2-7.300.000	371,502	4,286	1,490,670	(315,809)	(116,030)	43,601	1,473,934	88,528	(81,589)	855	12,080	1,486,014
ԻԱՋԲ LIBOR+2%	3,165,105	26,637	-	-	(2,180,630)	119,268	1,103,743	62,899	(79,778)	209	9,967	1,113,710
Վերականգնման և Չարգացման Միջազգային Բանկ	62,788	19,191	1,729,136	(1,158,040)	-	(2,585)	631,299	14,166	(6,874)	898	27,381	658,680
Համաֆինանսավորում	6,195	2,803	7,575	(4,985)	-	-	8,785	1,230	(1,143)	-	2,890	11,675
ԻԱՋԲ CIR+1% Euro	-	-	-	-	-	-	-	415,104	(370,779)	(1,026)	43,299	43,299
Sunir International	-	-	-	-	-	-	-	168,598	(155,365)	(300)	12,933	12,933
ASHIB EURO	-	-	802,549	-	-	(4,189)	798,360	1,817	-	-	1,817	800,177
ASHIB AMD	-	-	750,000	-	-	-	750,000	4,201	-	-	4,201	754,201
Երևանի ՋԷԿ	-	-	115,000	-	(115,000)	-	-	-	-	-	-	-
Որոտանի ՀԷՀԿ	-	-	2,888,000	-	(1,167,020)	-	1,720,980	-	-	-	-	1,720,980
Ընդամենը	20,687,399	575,667	8,710,361	(2,254,930)	(4,761,315)	1,128,328	23,509,843	1,028,398	(993,095)	29,205	640,175	24,150,018

20.2. Վարկերի վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվություն.

Վարկ	Ֆինանսավորման համաձայնագիր	Նպատակը	Մարման ժամկետներ	Տարեկան %	Երաշխիք*/գրավ
KFW 14.060.527 Euro	25.06.1999թ. Հոսանքահաղորդիչ համակարգի վերականգման» ծրագիրը ֆինանսավորելու մասին	Կամո և Վանաձոր 2 հոսանքահաղորդիչ համակարգի վերականգնում	31/12/2040	0.75	Մուրհակներ
KFW 4.700.000 Euro	07.02.2005թ. «Տարածաշրջանային հզորության փոխանակում», «Ալավերդի-Գարդաբանի էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման գծի վերականգնում-2003 66 054» վարկային ծրագրի ֆինանսավորման մասին	Ալավերդի - Գարդաբան վերակառուցում	30/06/2016	5.00	Մուրհակներ
WB 19.600.000\$	8 ենթակայանների վերանորոգումների, վերակառուցումների ֆինանսավորում	Էլ հաղորդման և բաշխիչ ցանցի ծրագիր	05/12/2035	0.50	Մուրհակներ
WB 8.988.290\$	Պարտքի փոխանցման Պայմանագիր 4(48)/CP-2004	Օժանդակություն համակարգին	17/12/2022	0.50	Մուրհակներ
KFW 14.600.000 Euro Տրանշ 1- 7.300.000	07.11.2009թ. «Գյումրի-2 ենթակայանի վերականգնում» վարկային ծրագրի ֆինանսավորման մասին	«Գյումրի-2 ենթակայանի վերականգնում»	30/06/2049	0.75 0.25	Գրավ՝ փոխադրման գծեր հենասյուներով, և մուրհակ
KFW 14.600.000 Euro Տրանշ 2- 7.300.000	07.11.2009թ. «Գյումրի-2 ենթակայանի վերականգնում» վարկային ծրագրի ֆինանսավորման մասին	«Գյումրի-2 ենթակայանի վերականգնում»	30/06/2049	3.78 0.25	Գրավ՝ փոխադրման գծեր հենասյուներով, և մուրհակ
WB 39,000,000\$	01.06.2011թ. ՀՀ և ՎՋՄԲ միջև կնքված համաձայնագիր	Հրազդանի ՋԷԿ-ից դեպի Շինուհայրի ենթակայան գնացող էլեկտրահաղորդիչ գծի փոխարինում	15/06/2036	2.15 1.83	Մուրհակներ

(*) Որպես «Ենթավարկային համաձայնագրով» վճարային պարտավորությունների ապահովման միջոց Ընկերության կողմից թողարկվել և ՀՀ ֆինանսների նախարարությանն է տրամադրվել վարկերի մարման անուիտետի գումարների անվանական արժեքի չափով տվյալ քանակի հասարակ անտոկոս մուրհակներ:

21. Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Մնացորդը տարեսկզբին	3,258,573	1,060,766
Ավելացումներ (ա)	2,140,840	2,256,176
Արտարժութային (օգուտ)/կորուստ	166,847	30,741
Տոկոսային ծախսի գծով հաշվանցում	(279,885)	(82,843)
Եկամտի ճանաչում	(5,272)	(6,267)
Մնացորդը տարեվերջին	<u>5,281,103</u>	<u>3,258,573</u>

ա) Ավելացումները ներառում են շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով ստացված վարկերի գծով օգուտը (ծնթ. 20):

22. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>31.12.2013թ.</u>	<u>31.12.2012թ.</u>
<i>Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր</i>		
Հիմնական միջոցների գծով	666,863	2,111,684
Այլ	916,506	7,422
	<u>1,583,369</u>	<u>2,119,106</u>
<i>Այլ կրեդիտորական պարտքեր</i>		
Մեղրի-Քաջարան գազատարի գծով նախավճար*	9,137,100	9,137,100
Աշխատավարձի գծով	102,795	67,723
Հարկերի գծով	443,104	327,327
Չօգտագործված արձակուրդների գծով	460,823	122,627
Այլ	9	18,447
	<u>10,143,831</u>	<u>9,673,224</u>
	<u>11,727,200</u>	<u>11,792,330</u>

* Գազատարի համար նախավճարը կատարվել է 2007թ.-ին: Գազատարի օտարման ժամկետները փոխադարձ համաձայնությամբ պարբերաբար հետաձգվել են, և ակնկալվում է, որ այն կկայանա մոտ ապագայում: Ներկայումս ընթանում են բանակցություններ գազատարի վաճառքի գնի վերաբերյալ:

23. Առանցքային կառավարչական անձնակազմի հատուցումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Ընկերության առանցքային կառավարչական անձնակազմին տրված հատուցումները հետևյալն են.

	<i>հազար դրամ</i>	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ փոխհատուցումներ	32,210	25,290
	<u>32,210</u>	<u>25,290</u>

24. Ֆինանսական գործիքներից բխող ռիսկեր

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը հակված է պարտքային, տոկոսադրույքի և արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետ կապված ռիսկերին:

24.1 Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը այն ռիսկն է, երբ գործընկերների կողմից Ընկերության նկատմամբ իրենց պարտավորությունների չկատարելու արդյունքում Ընկերությունը կարող է կրել ֆինանսական կորուստներ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է բանկային մնացորդներից, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերից և մատակարարներին տրված կանխավճարներից:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, Ընկերության առևտրային դեբիտորական պարտքը՝ ընդամենը 1,032,983 հազար դրամ, հիմնականում ներառում է հաղորդածելկտրաէներգիայի դիմաց ստացվելիք գումարները: Ընկերությունը երաշխիք դեբիտորական պարտքի գծով չի պահանջում:

Ընկերությունը առևտրային դեբիտորական պարտքերի անհավաքելիության գծով ձևավորված պահուստը հաշվետու տարում մնացել է անփոփոխ՝ 8,976 հազար դրամ:

31.12.2013թ. դրությամբ առկա առևտրային դեբիտորական պարտքի ժամկետայնությունը կազմել է.

	<i>հազար դրամ</i>
	<u>31.12.2013թ.</u>
Մինչև 59 օր	4,313
60-179 օրից ավել	973,720
180 օրից ավել	54,950
	<u>1,032,983</u>

24.2 Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքային ռիսկը այն ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը տատանվում են շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով: Ընկերության տոկոսադրույքային ռիսկը առաջացել է երկարաժամկետ փոխառություններից: Ընկերությունը ունի ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից (Միջազգային Զարգացման Ընկերակցությունից, Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկից, KfW-ից) և այլ միջազգային ու տեղական բանկերից ստացված վարկեր և տեղական կազմակերպություններից ստացված փոխառություններ՝ ֆիքսված և փոփոխական տոկոսադրույքներով: Փոփոխական տոկոսադրույքով փոխառությունը Ընկերության համար առաջացնում է ապագա դրամական հոսքերի տոկոսադրույքային ռիսկ, իսկ հաստատուն

տոկոսադրույքով փոխառությունը՝ իրական արժեքի տոկոսադրույքի ռիսկ: Նշված վարկերի վերաբերյալ համապատասխան տեղեկատվությունը ներկայացված է 20-րդ ծանոթագրությունում: Ղեկավարությունը չունի ֆիքսված կամ տատանվող դրույքաչափերի հանդեպ Ընկերության հակվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն:

24.3 Արտարժույթի ռիսկ

Արժույթային ռիսկը այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Արժույթային ռիսկին Ընկերության հակվածությունը կապված է ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված առևտրային գործարքներին, ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հետ:

Հաշվետու տարում Ընկերության արժույթային ռիսկը հիմնականում կապված է ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկային պարտավորությունների մնացորդների հետ: Ղեկավարությունը չի հեջավորում արտարժույթի ռիսկի հանդեպ Ընկերության հակվածությունը:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության արտարժույթով դրամական միջոցները հետևյալն են.

	<u>ԱՄՆ դոլարով</u> հազար դրամ համարժեք	<u>Եվրոյով</u> հազար դրամ համարժեք	<u>Ընդամենը</u> հազար դրամ համարժեք
Արտարժույթով հոդվածներ			
Դրամական միջոցներ	211	2,270	2,481
Վարկեր	(11,026,321)	(10,636,843)	(21,663,164)
Կրեդիտորական պարտքեր	-	(2,111,683)	(2,111,683)
Ընդամենը	(11,026,110)	(12,746,256)	(23,772,366)

ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված են հետևյալ հաշվարկային փոխարժեքները.

	<u>31.12.2013</u> ՀՀ դրամ	<u>31.12.2012</u> ՀՀ դրամ
1 ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքը	405.64	403.58
1 Եվրոյի փոխարժեքը	559.54	532.24

Զգայունության վերլուծություն

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 5%-ով արժեզրկումը նշված արժույթների հանդեպ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի համեմատությամբ կնվազեցնի սեփական կապիտալը 1,188,618 հազար դրամ գումարով: Այս վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 5%-ով ամրապնդումը նշված արժույթների հանդեպ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի համեմատությամբ կունենա գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն սեփական կապիտալի վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

16.04.2013թ. դրությամբ, նշված փոխարժեքների գծով փոփոխությունը հաշվետու ամսաթվին սահմանված փոխարժեքների նկատմամբ կազմել է.

	<u>26.05.2013</u> ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամի ամրապնդում / (արժեզրկում)
1 ԱՄՆ դոլարի միջին փոխարժեքը	413.36	(1.9%)
1 Եվրոյի միջին փոխարժեքը	564.07	(0.8%)

24.4 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, երբ Ընկերությունը դժվարություններ է ունենում այն ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ տրամադրելով:

Փոխառությունների և վարկային պարտավորությունների գծով մարումները դրամական հոսքերի կանխատեսումներում ներառվում են՝ հիմնվելով վարկային ժամանակացույցի վրա:

Ընկերության ֆինանսական բաժինը շարունակական մոնիտորինգ է իրականացնում Ընկերության իրացվելիության գծով՝ ապահովելու համար գործառնական գործունեության համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների առկայությունը:

Ընկերությունը չունի ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ: Հետևյալ աղյուսակը վերլուծում է Ընկերության ոչ-ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք խմբավորվել են ըստ մարման ժամկետայնության՝ հաշվետվության օրվանից հետո:

Ոչ-ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Մարման ժամկետները			
	մինչև 6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարի և ավելի
Փոխառությունների և վարկերի գծով պարտավորություններ	4,454,786	1,730,467	6,167,522	11,797,244
Գնումների գծով	1,583,369	-	-	-
Աշխատանքի հատուցման գծով	102,795	-	-	-
Ընդամենը	6,140,950	1,730,467	6,167,522	11,797,244

25. Պայմանական դեպքեր

25.1 Ապահովագրություն

Ընկերության շենքերը և սարքավորումները, բացառությամբ տրանսպորտային միջոցների, ապահովագրված չեն: Ընկերությունը ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատման և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունների հանդեպ, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց առաջացած Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով՝ բացառությամբ տրանսպորտային միջոցների պատահարների արդյունքում երրորդ անձանց հասցված վնասից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ

որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

25.2 Պայմանական պարտավորություններ և պահուստներ

Չի անկնկալվում որևէ էական պարտավորության առաջացում Ընկերության դեմ հարուցված դատական հայցերից կամ այլ պայմանական պարտավորություններից՝ բացառությամբ նրանց, որոնք արդեն ճանաչվել են սույն ֆինանսական հաշվետվություններում:

25.3 Հարկային օրենսդրության երկիմաստություններ և պայմանականություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը բնորոշվում է հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը երբեմն հստակ չէ և պահանջում է մեկնաբանություններ: Երբեմն հարկային իրավասու մարմինները տալիս են տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկային ստուգումներ և ուսումնասիրություններ իրականացնում են օրենքով նման լիազորություններ ունեցող մարմինները: Հարկային օրենսդրության խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում հարկային պարտավորություններ չեն կարող առաջանալ, եթե տվյալ խախտումը հայտնաբերվել է այն կատարելու տարվան անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո: Սակայն որոշ հանգամանքներում սույն վաղեմության ժամկետը կարող է կասեցվել:

Այս փաստերը Հայաստանի Հանրապետությունում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը հավատացած է, որ համապատասխանորեն գնահատել է հարկային պարտավորությունները՝ հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

26. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը իր կապիտալը կառավարում է ապահովելու համար Ընկերության շարունակական գործունեությունը:

Ընկերության կապիտալի կառուցվածքը ներառում է փոխառու միջոցները (ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորություններ) և սեփական կապիտալը:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նախորդ տարեվերջի դրությամբ Ընկերության փոխառու միջոցները մեծամասամբ կազմված են փոխառություններից և վարկերից (ծնթ. 20):

Ընկերությունը չունի կապիտալի արտաքին ներգործության պահանջներ: